

P Ā R S K A T S

Par Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību 2015.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu un Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu, bāriņtiesa sniedz pārskatu par savu darbību par iepriekšējo darba periodu. Veicot pārskata sagatavošanu, Jēkabpils novada bāriņtiesa sniegs ziņas ievērojot *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* nosacījumus un *Bāriņtiesas likuma* 17.panta 1.punktā un 78.pantā minēto aizliegumu par ziņu izpaušanu trešajām personām, pildot amata pienākumus.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir izveidota 2009.gada 1.oktobrī, pamatojoties uz Jēkabpils novada domes sēdes lēmumu (2009.gada 20.augusta protokols Nr.5, 1§) (turpmāk tekstā – bāriņtiesa). **Bāriņtiesa darbojas vadoties no saistošajiem normatīvajiem aktiem, publiskajiem tiesību principiem un saskaņā ar Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu**, kurš apstiprināts ar Jēkabpils novada domes 2015.gada 27.augusta lēmumu (protokols Nr.11). Atbilstoši *Bāriņtiesu likuma* 4.panta otrajai daļai un 17.panta nosacījumiem, ***bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošas personas tiesības un tiesisko interešu aizsardzību***, tai skaitā arī, *izskata iesniegumus un sūdzības, izšķir domstarpības, piedalās lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus pēc tiesas pieprasījuma, sadarbojas ar valsts un pašvaldības iestādēm, informē sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība, sniedz palīdzību bērnam vai citai ar ierobežotu rīcībspēju personai, kura pēc palīdzības ir vērsusies bāriņtiesā, kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai aizgādībā esošu personu kriminālprocesā, pieņem lēmumus, saskaņā ar lietā iegūtajiem materiāliem, veic apliecinājumu un citu uzdevumu izpildīšanu.*

Bāriņtiesa, izpildot amata pienākumus septiņos Jēkabpils novada pagastos, ir pārņēmusi un iesākusi lietas, atbilstoši ierosinot administratīvo procesu, no kurām pārskata periodā 135 lietas bija aktīvas, tai skaitā lietas:

1. Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības (lietas par bērna mantas pārvaldīšanu).
2. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana (lietas par valsts sociālā pabalsta izmaksu citai personai, lietas par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu un atjaunošanu, lietas par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma par atsevišķu aizgādību, par aizgādības tiesību atņemšanu pēc personas pieprasījuma, saskarsmes tiesības u.c.).
3. Adopcija.
4. Aizbildnība (lietas par bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, lietas par aizbildņa iecelšanu).
5. Audzģimenes.
6. Aizgādība (lietas par aizgādņa iecelšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju, aizgādņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas, lietas par aizgādņa iecelšanu promesošo vai pazudušo personu mantai vai mantojumam).
7. Mantojuma lietu kārtošana un mantojuma apsardzība (lietas par mantojamās mantas aprakstīšanu, novērtēšanu un nodošanu glabāšanā).
8. Apliecinājumu izdarīšana un citu funkciju pildīšana.

Viens no svarīgākajiem bāriņtiesas uzdevumiem ir risināt problēmsituācijas, nodrošinot un ievērojot vislabākās bērnu intereses. 2015.gadā bāriņtiesa ir informējusi pašvaldības sociālo dienestu par **17** ģimenēm, kurām būtu pievēršama pastiprināta uzmanība, jo ģimenēs tika saskatītas sociālās problēmas.

Atbilstoši faktiskajai situācijai, **2015.gadā bāriņtiesa ir pieņēmusi 28 lēmumus un atzinumus lēmumu veidā** (Jēkabpils novada Dignājas pagastā – 6 lēmumi, Jēkabpils novada Kalna pagastā – 5 lēmumi, Jēkabpils novada Dunavas pagastā – 4 lēmumi, Jēkabpils novada Zasas pagastā – 4 lēmumi, Jēkabpils novada Leimaņu pagastā – 3 lēmumi, Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – 3 lēmumi, Jēkabpils novada Rubenes pagastā – 3 lēmumi). Lēmumi tika pieņemti jautājumos par aizgādības tiesību pārtraukšanu un pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vecākiem, par prasības pieteikumu sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem, par ievietošanu audžuģimenēs, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņu iecelšanu, par aizbildņu atlaišanu, par personu atzīšanu par adoptētājiem, par atļauju šķērsot robežu, par atzinumu sniegšanu tiesai (saskarsme, dzīvesvieta, atsevišķas aizgādības noteikšana), par aizgādņu iecelšanu personām, mantojumiem un to atbrīvošanu. 2015.gadā neviens no bāriņtiesas lēmumiem netika atcelts.

Visu 2015.gadu tika veikts darbs ar Jēkabpils novada administratīvajā teritorijā faktiski dzīvojošām un deklarētām ģimenēm, kurās tika saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Tika plānota un veikta sadarbība ar vecākiem (piesaistot atbilstošus speciālistus). Dažām no šīm ģimenēm tika konstatēti uzlabojumi ģimeniskajā vidē, jo šie vecāki sadarbojās, ievēroja speciālistu ieteikumus un iesaistījās atbalsta programmās, veicot noteiktos pienākumus. Minēto darbību rezultātā 2015.gadā **11 ģimenēs bērni netika izņemti no savu bioloģisko vecāku aprūpes**, jo ģimenēs tika nodrošinātas bērnu tiesības.

Uz 2015.gada 31.decembri no Jēkabpils novada audžuģimenēs atradās **11 bērni**. Četri no mūsu novada bērniem ir ievietoti mūsu audžuģimenē. Atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem, 2015.gadā tika veikta atkārtota audžuģimeņu izvērtēšana (apsekošana, sarunas, informācijas iegūšana no skolas, sociālā dienesta, ārstiem, slēdzieni no speciālistiem u.c.) un tika atzīts, ka audžuģimenēs tiek ievērotas bērnu tiesības un labākās intereses. Papildus tika sniegta informācija tām bāriņtiesām, kuru teritorijas audžuģimenēs atrodas pārējie (septiņi) mūsu novada bērni.

Šobrīd jau tikai 2 bērni (uzsākot 01.10.2009. Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību – 14) ir ievietoti un atrodas ilgstošās sociālās aprūpes iestādēs. Bērniem ik gadu tiek veiktas izvērtēšanas par iespējām piemēlēt ģimenisku dzīves vidi, bet objektīvi faktori ir šķērslis bērnu dzīvesvietas maiņai.

Ik gadus, arī 2015.gadā tika veiktas aizbildņu ģimeņu apsekošanas, notika sarunas ar aizbildņiem un bērniem, aizbildņu ģimenēs dzīvojošajām personām, tika apsekota bērnu manta un izvērtēta bērnu mantas uzraudzība un apsaimniekošana. 2015.gadā **24 bērni** atradās aizbildņu ģimenēs, kuri tur tika ievietoti ar Jēkabpils novada bāriņtiesas lēmumu. Papildus vēl tiek veikta uzraudzība tām aizbildņu ģimenēm, kurās bērni ir ievietoti pamatojoties uz citu bāriņtiesu lēmumiem.

Pildot bāriņtiesas funkcijas, katrā lietā tiek ievietoti nepieciešamie dokumenti objektīva lēmuma pieņemšanai. Lai pieņemtu motivētus lēmumus, bāriņtiesa ir gatavojusi lietas, savācot dažādus materiālus: ziņas, informāciju un atzinumus no trešajām personām, veicot apsekošanas, sarunas. 2015.gadā bāriņtiesa ir nosūtījusi 306 vēstules (tai skaitā ar pielikumiem) lietu materiālu nodrošinājumam, veikusi aptuveni 1420 konsultācijas, pārrunas un 506 apsekošanas gan aprūpes iestādēs, gan ģimenēs.

2015.gadā bāriņtiesa ir pārstāvējusi bērnu intereses policijā, tiesā un citās iestādēs. Jēkabpils novada bāriņtiesa 2015.gadā ir griezusies rajona tiesās ar prasības pieteikumiem. Tika ierosinātas civillietas 3 vecākiem par aizgādības tiesību atņemšanu. Notika sadarbība ar policiju, psihologiem, narkologiem, psihiatriem, ģimenes ārstiem un skolām. Plaša sadarbība tika veikta ar citām bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem visā Latvijas Republikas teritorijā. No 2015.gada ir uzsākta sadarbība ar Probācijas dienestu. Bāriņtiesa piedalījās starpinstitutionālajās sanāksmēs, izstrādāja priekšlikumus risku novēršanai personām, kuras tuvākajā laikā atgriezīsies savā ģimenē no ieslodzījumu vietām.

2015.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesa pēc pieprasījuma ir sūtījusi dokumentus Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai. Norādījumus, piezīmes vai uzdevumus administratīvās

lietas tālākai virzībai inspekcija nav noteikusi, tātad atzīstot bāriņtiesas veiktās darbības kā atbilstošas.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir veikusi uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Jēkabpils novada iedzīvotājiem (darījumu apliecināšana, testamentu sastādīšana un atsaukšana, pilnvaru sagatavošana, apliecināšana un atsaukšana, kopiju, norakstu, izrakstu pareizības apliecināšana, nostiprinājumu lūgumu sastādīšana, parakstu apliecināšana u.c.), 2015.gadā iekasējot valsts nodevas EUR 3046,13 apmērā:

1. Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – EUR 1272,16;
2. Jēkabpils novada Dignājas pagastā – EUR 112,76;
3. Jēkabpils novada Dunavas pagastā – EUR 198,63;
4. Jēkabpils novada Kalna pagastā – EUR 190,68;
5. Jēkabpils novada Rubenes pagastā – EUR 543,93;
6. Jēkabpils novada Zesas pagastā – EUR 432,41;
7. Jēkabpils novada Leimaņu pagastā un administrācijā – EUR 295,56.

Arī 2016.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesa veic darba uzdevumus atbilstoši saistošo normatīvo aktu prasībām un turpinās darbu pie izvirzītajām prioritātēm, tas ir:

1. Uzraudzīs bērnu tiesību ievērošanu ģimenēs.
2. Meklēs iespējas bāreņiem un bez vecāku gādības bērniem nodrošināt ģimenisku vidi.
3. Atkārtoti uzrunās novada iedzīvotājus par audžuģimeņu izveidi un aizbildnības nodibināšanu.
4. Veiks uzraudzību aizbildņu un aizgādņu darbībā.
5. Sociālajam dienestam sniegs informāciju un piedalīsies darbā ar ģimenēm, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērnu izglītībai un audzināšanai, lai saglabātu iespēju bērnam uzaug bioloģiskajā ģimenē.
6. Piedalīsies deinstitucionalizācijas procesā.

Jēkabpils novada bāriņtiesas priekšsēdētāja I.Gusāre